

PORADNIK

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz.U. 2019, poz. 1680) - analiza zapisów oraz zagrożenia i szanse związane z ustawą

Bank Żywności
w Krakowie

**Ratujemy jedzenie
przed
zmarnowaniem.**

Ustawa określa zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz negatywnym skutkom społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności.

Każdy ze sklepów o powierzchni powyżej 250 metrów kwadratowych w Polsce (przez pierwsze 2 lata od wejścia ustawy dot. sklepów powyżej 400 m²), jest zobowiązany do zawarcia umowy z organizacją społeczną, która będzie mogła efektywnie zagospodarować wyprodukowaną żywność i przekazać najbardziej potrzebującym.

Pojęcia zdefiniowane w ustawie

żywność – środki spożywcze w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 178/2002 PE i Rady z dnia 28.01.2002 ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego (...);

marnowanie żywności – wycofywanie z etapu dystrybucji żywności, która spełnia wymogi prawa żywnościowego (...) w szczególności ze względu na zbliżający się upływ terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości lub ze względu na wady wyglądu tych środków spożywczych albo ich opakowań i przeznaczanie ich do unieszkodliwiania jako odpady;

sprzedawca żywności – podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży (...) powyżej 250 m², w której przychody ze sprzedaży żywności stanowią co najmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów;

organizacja pozarządowa – organizacja pozarządowa oraz podmiot, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, których celem statutowym jest wykonywanie zadań w sferze zadań publicznych w zakresie:

- a) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- b) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- c) działalności charytatywnej, polegającej w szczególności na przekazywaniu żywności osobom potrzebującym lub prowadzeniu zakładów żywienia zbiorowego dla osób potrzebujących.

Opłaty za marnowanie żywności

- Opłatę oblicza się jako iloczyn stawki opłaty i masy marnowanej żywności. Podstawę obliczenia opłaty stanowi 90% masy marnowanej żywności w kilogramach (w pierwszym roku 80%),
- Stawka opłaty wynosi 0,1 zł za 1 kg marnowanej żywności,
- Opłatę pomniejsza się o koszty poniesione przez sprzedawcę żywności na prowadzone kampanie edukacyjno- informacyjne oraz koszty wykonania umowy, w szczególności koszty transportu i dystrybucji żywności,
- Opłata jest obliczana na koniec roku kalendarzowego,
- Sprzedawca żywności ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek bankowy organizacji pozarządowej, z którą zawarł umowę - do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego następującego po roku, którego opłata dotyczy,
- W przypadku niezawarcia umowy z żadną organizacją pozarządową, sprzedawca żywności wnosi należną opłatę na rachunek bankowy wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności,
- W przypadku, gdy wysokość całej opłaty nie przekracza 200 zł, opłaty nie wnosi się.

Kary pieniężne dla sprzedawców żywności

Kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji, wojewódzki inspektor ochrony środowiska właściwy ze względu na miejsce prowadzenia przez sprzedawcę żywności działalności w zakresie sprzedaży żywności.

- brak zawartej z organizacją pozarządową umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności - 5000 zł. (kary nie nakłada się w przypadku braku możliwości zawarcia umowy z OP na terenie powiatu w którym odbywa się sprzedaż żywności),
- nie wniesienie opłaty na rachunek bankowy organizacji pozarządowej (w niepełnej wysokości, po terminie) – od 500 zł do 10 000 zł.
- nie wniesienie opłaty na rachunek bankowy wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w niepełnej wysokości, po terminie) - od 500 zł do 10 000 zł.
- nieskładanie sprawozdań o marnowanej żywności - kara grzywny (w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia).

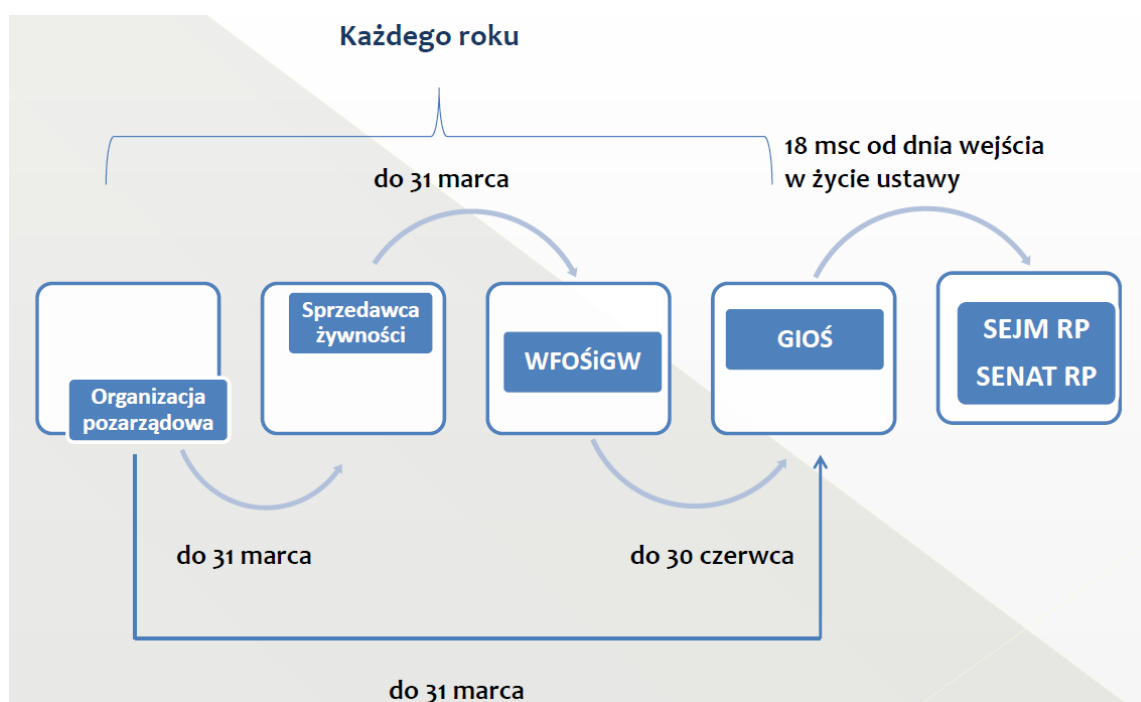
Obowiązki sprzedawcy:

- Sprzedawca żywności jest obowiązany do zawarcia umowy w formie pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności z organizacją pozarządową dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności spełniającej wymogi prawa żywnościowego;
- Sprzedawca żywności jest obowiązany do prowadzenia w jednostce handlu kampanii edukacyjno- informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności. Kampanie są prowadzone wspólnie z organizacją pozarządową;
- Sprzedawca żywności jest obowiązany do ponoszenia opłaty za marnowanie żywności. Sprzedawca żywności ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek bankowy organizacji pozarządowej, z którą zawarł umowę;
- Sprzedawca żywności zamieszcza informację o wysokości należnej opłaty lub wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym w sprawozdaniu finansowym oraz na swojej stronie internetowej;
- Sprzedawca żywności składa wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności, pisemne roczne sprawozdanie o marnowanej żywności.

Obowiązki organizacji pozarządowej:

- Środki pochodzące z opłaty za marnowanie żywności organizacja pozarządowa przeznaczona na wykonywanie zadań statutowych w sferze zadań publicznych;
- Organizacja pozarządowa składa sprzedawcy żywności pisemną roczną informację o wykorzystaniu środków pochodzących z opłaty (w szczególności informacje ile środków zostało przeznaczonych na pokrycie kosztów administracyjnych)
- Organizacja pozarządowa składa organowi (Główny Inspektor Ochrony Środowiska) pisemne roczne sprawozdanie o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności (w szczególności dane o masie żywności otrzymanej od sprzedawców żywności oraz masie żywności, którą przekazała na rzecz potrzebujących wraz z wykazem sprzedawców żywności, od których otrzymała żywność)

Sprawozdawczość

Zagrożenia i trudności

1. Przekazanie żywności dla organizacji pozarządowej oraz podmiotów, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650, 723 i 1365 oraz z 2019 r. poz. 37) bez wymagania statusu OPP.

Jeżeli sprzedawca przekaże darowiznę na rzecz organizacji bez statusu OPP poniesie koszty VAT-u od darowizny.

2. Art. 4. 1. Sprzedawca żywności jest obowiązany do prowadzenia w jednostce handlu, o której mowa w art. 2 pkt 3, kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności co najmniej raz w roku przez co najmniej dwa kolejne tygodnie, w każdym dniu działalności jednostki handlu.

Należy ustalić zakres obowiązków, zadań i podział kosztów, które poniesie FPBŻ przy organizacji kampanii edukacyjno-informacyjnych

3. Art. 4 3. Na kampanie, o których mowa w ust. 1, można przeznaczyć nie więcej niż 20% środków pochodzących z opłaty, o której mowa w art. 5.

Prowadzenie kampanii i wykorzystanie środków pochodzących z opłaty na ten cel pomniejszy finansowanie na transport i dystrybucje darowizn.

4. Art. 5. 2. Opłatę oblicza się jako iloczyn stawki opłaty i masy marnowanej żywności (0,1 zł za 1 kg marnowanej żywności)

Brak metodyki w jaki sposób powinno się wyliczać masę marnowanej żywności

5. Art. 5. 7. (...) opłatę dzieli się między wszystkie organizacje proporcjonalnie do ilości odebranej przez nie żywności. W przypadku gdy sprzedawca żywności nie przekazał żywności żadnej z organizacji pozarządowych, przekazuje opłatę w częściach równych wszystkim organizacjom, z którymi zawarł umowę.

Skomplikowana procedura wyliczeń i podziału opłat

Skala współpracy – stan na XI 2020

Umowy zawarte na skalę ogólnopolską:

Lokalne umowy o współpracy:

15 umów o współpracy, 39 sklepów

Dane liczbowe:

za okres od 18/09/2019 – 30/09/2020 (od wejścia w życie ustawy)

Zasięg	Liczba sklepów	Tonaż zagospodarowanej żywności	Wartość żywności
Ogólnopolski (sieć 32 Banków Żywności)	1 665	13 677 ton	146 mln. zł
Małopolska – Bank Żywności w Krakowie	132	1 200 ton	12 mln. zł

Kampanie edukacyjno – informacyjne w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności

Kampanie z Bankami Żywności prowadzą: Auchan, Netto, Kaufland, Makro, Stokrotka, Tesco oraz Jeronimo Martins Polska. Oferujemy wkład merytoryczny, koncepcje na kampanie zgodną z UPMŻ oraz konsultacje materiałów

Rekomendacje:

- Zachęcamy do korzystania z propozycji i doświadczenia Banków Żywności (dostępu do danych dot. marnowania żywności itp.)
- Konsultowanie materiałów merytorycznych tworzonych przez agencje
- Wcześniejsze przygotowanie do kampanii

Możliwe kanały komunikacji, materiały:

- ulotki, plakaty na terenie sklepu
- informacje w gazetkach promocyjnych,
- nakładki na wózki sklepowe, wobblery
- naklejki na kasach
- informacje prasowe
- informacje w social media sieci
- strona www poświęcona kampanii

Przykłady:

Proste sposoby na niemarnowanie żywności!

1. Przechowuj z głową

- Sprawdzaj na etykietach jak przechowywać produkty i do kiedy możesz je wykorzystać.
- Zaufaj ekspertom i zwróć uwagę, gdzie leżą produkty w naszym sklepie, i przechowuj je w podobnych warunkach.

→ Wiedzieliście, że pomidory wcale nie muszą leżeć w lodówce?

2. Nie wyrzucaj, jeśli nie musisz

- Z jednego produktu możesz przygotować kilka różnych dań. Resztki żywności zamroź i wykorzystaj ją później.
- Daj szansę dojrzałym produktom: z czerstwego chleba zrób grzanki, a z przejrzałych bananów – smoothie.

3. Zrób przegląd zapasów i listę zakupów

- Regularnie sprawdzaj domowe zapasy i wykorzystaj produkty, które masz w domu.
- Zaplanuj posiłki z wyprzedzeniem. Znacznie skróć czas potrzebny na zakupy i do koszyka włożysz tylko tyle, ile potrzebujesz.

Dowiedz się więcej na www.tesco.pl. Organizator: **TESCO** Partnerzy: **Banki Żywności**

Wspólne wyzwania

